

Vsebina knjige je pomembnejša od lepo oblikovane naslovnice

Book content is more important than beautiful cover design

> Natalija Mikuletič

Izvleček

V prispevku je predstavljen primer povezovanja med knjižničnim informacijskim znanjem, modulom vizualne komunikacije in predmetom slovenščine. Skupno izhodišče povezave je bila knjiga ter njeni začetki oblikovanja in pisava, ki štejeta za začetek grafičnega oblikovanja. Ker med vizualna sporočila sodi tudi naslovnica knjige, na kateri morajo biti ustrezno povezani elementi sporočila, oblikovani v besedilu in sliki, smo na koncu izvedli tudi raziskavo. Izvedli smo jo s pomočjo anketnega vprašalnika, v njej pa smo želeli ugotoviti, v kolikšni meri zunanja vizualna podoba knjige vpliva na izbor za branje pri mladostnikih. Rezultati raziskave, v kateri je sodelovalo 145 dijakov, so pokazali, da zunanja vizualna podoba pomembno vpliva na izbor za branje, vendar le do tedaj, ko še ni znana vsebina knjige. Največji vpliv na izbor za branje knjige pri mladostnikih pa ima priporočilo prijateljev.

Ključne besede

šolske knjižnice, knjižnično informacijsko znanje, slovenščina, knjige, medpredmetno povezovanje, vizualna podoba, vizualna komunikacija

UDK 028:655.55:659.12

Abstract

The paper presents an example of crosscurricular connection of three courses: library and information knowledge, visual communication and Slovenian language. The joint starting point was the book, the beginnings of its design, and writing which counts as starting point of graphic design. Among visual means of communication there is also book cover which has to include appropriate layout of message elements in text and picture. This is why a survey of 145 secondary school students was conducted to try to find out how much book design influences the choice of reading in teenagers. Results show that book design has an important effect on choice of reading, but only until book content is known. However, the most influential in teenagers' reading choices is a recommendation of a friend.

Keywords

school libraries, library and information knowledge, Slovenian language, crosscurricular connections, visual design, visual communication

Šolska knjižnica in medpredmetno povezovanje

Šolska knjižnica je sestavni del vsake šole, in sicer kot njeno informacijsko in komunikacijsko središče. Njena vloga je nepogrešljiva pri učenju in poučevanju. Tega se je zavedala tudi predmetna kurikularna komisija za šolske knjižnice in pripravila program Knjižnično informacijsko znanje, ki ga je sprejel Strokovni svet za splošno izobraževanje, in sicer za osnovno šolo leta 1999 in za gimnazijo leta 2000. S tem se je vloga šolske knjižnice v vzgojno-izobraževalnem procesu močno povečala, saj je sprejeti program postal obvezen. Kljub začetni zagnanosti šolskih knjižničarjev in doslednemu izvajanju programa so se pokazale pomanjkljivosti pri uresničevanju vseh ciljev. Zlasti se niso uresničili tisti cilji, ki so bili vezani na povezanost znanja oziroma interdisciplinarnosti (Steinbuch, 2010, str. 7). Pokazala se je potreba po večjem obsegu timskega oziroma medpredmetnega povezovanja, zato so se leta 2006 začeli posodabljeni učni načrti za splošno izobraževanje. Med njimi je tudi knjižnično informacijsko znanje, ki je postalo kroskurikularna tema. Tako vsi novi učni načrti vključujejo več medpredmetnih in kroskurikularnih povezav, med katerimi

so tudi posredne in neposredne povezave s knjižnico in knjižničnim informacijskim znanjem. To je prispevalo k marsikateri novi povezavi s predmeti, ki jih do zdaj nismo izvajali oziroma so bili nekoliko zapostavljeni. V eni izmed takih povezav je nastala ura knjižničnega informacijskega znanja, povezana z modulom vizualne komunikacije¹ in predmetom slovenščina. Dijaki so v šolski knjižnici spoznavali grafično oblikovanje naslovnice knjig, ki sodijo tako kot naslovnice revij, plošč, plakati, oglasi v časopisih, na televiziji, internetu itd. med vizualna sporočila. Spoznali so tudi zgodovinski razvoj knjige od začetkov do današnjih dni. Nekaj časa smo posvetili tudi sodobni mladinski književnosti, da bi jih privabili k branju v prostem času. Dijaki so v istem času pri pouku slovenščine brali knjigo *Romeo in Julija*, nato pa so pripravili še dramatisacijo odlomka in poskrbeli za ustrezne kostume. Na koncu so tudi sami oblikovali naslovnico knjige *Romeo in Julija*. V sklopu povezovanja med predmetom slovenščine, modulom vizualne komunikacije in knjižničnim informacijskim znanjem je nastala tudi ta raziskava, s katero smo poskušali ugotoviti, kolikšen vpliv pri mladostnikih nosi naslovnica ima pri izboru za branje.

Pomen vizualne komunikacije

S pojmom vizualne komunikacije označujemo vsa vidna sporočila, ki vključujejo sliko in podrejeno krajše besedilo. Obe sestavnimi morata biti izraziti in tudi hitro prepoznavni, predvsem pa ustrezno medsebojno povezani, da likovno in vsebinsko tvorita enotno sporočilo. Oblikovalci še posebno pozornost posvečajo hitri prepoznavnosti in opaznosti, ki jo dosegajo z različnimi sredstvi, tudi barvnimi, da sprejemnike oziroma gledalce presenetijo in pritegnejo.

S pojavom novih medijev, kot sta televizija in računalnik, pa se je spremenilo tudi razmerje med besednimi in slikovnimi sporočili. Na strani slednjih so tudi vse nove digitalne tehnologije, ki omogočajo še enostavnejše in s tem tudi hitrejše širjenje. Kako to vpliva na končnega prejemnika teh sporočil, na njegovo razumevanje in razbiranje, pa je zelo zapleteno vprašanje. Poleg že znanih pojmov, kot sta bralna pismenost in informacijska pismenost, se zato v zadnjem času pogosteje pojavlja še pojem vizualna pismenost,² ki pomeni sposobnost branja in zapisovanja sporočil oziroma zmožnost sporazumevanja s pomočjo nebesednih sporočil. Ob tem se moramo zavedati, da nikakor ne gre za nov pojav, saj gre za zmožnost, ki jo človeštvo razvija že od svojih začetkov. Naj omenimo le jamsko poslikavanje. Verjetno je bilo marsikdaj od pravnega razbiranja in razumevanja podob na steni odvisno tudi preživetje takratnega človeka. Tudi po iznajdbi tiska slike dopolnjujejo ali celo prevladujejo nad besedilom – in tako vse do današnjega dne. Torej je bila pomembna vizualna pismenost že dolgo nazaj in ne šele ob uvedbi novega izraza ali pojavov novih medijev. Primer, kjer slika oziroma ilustracija dopolnjuje besedilo ali prevladuje nad njim, je otroška slikanica. Namenjena je tako bralcem začetnikom kot tudi otrokom v predbralnem obdobju. Pri slikanici gre večinoma za povezavo besedne in slikovne sestavine. Za tako povezavo gre tudi na platnicah knjig, kjer naslov knjige dopolnjuje še slika. Platnica knjige mora knjigo predstavljati kot lep, privlačen in zanimiv medij, hkrati pa služi tudi kot embalaža knjige, ki varuje njeno notranjost. Predvsem v današnjem času je potrebna lepo oblikovana platnica knjige, da lahko tekmuje z drugimi izdelki na trgu. »Platnice, če so dobro izbrane, predstavljajo neko dodano vrednost, ki knjigi omogoča konkurenčno prednost. Platnice pogosto tvorijo osnovo odločitve za nakup, obenem pa povedo veliko tudi o žanru knjige, o ciljnem občinstvu, ki mu je knjiga namenjena. Ključne lastnosti platnic so ilustracija, kamor sodijo sam motiv in barve, oblika naslova in

¹ S prenovno strokovnega šolstva je tudi program aranžerski tehnik pridobil nekaj novosti, med katerimi so tudi strokovni moduli. Več strokovnih predmetov se je združilo v en modul. Tako je nastal tudi omenjeni modul vizualne komunikacije. Namen modularnega sistema pa je, da se dijaki ne učijo več ene snovi ločeno pri posameznih predmetih, ampak se snov, obravnavana pri različnih predmetih, poveže v modul.

² Izraz ni nov, saj se uporablja približno od sredine dvajsetega stoletja.

drugih besed ter njihova velikost, material, velikost in debelina platnic, mehka ali trda vezava. Te lastnosti izžarevajo tudi kakovost knjige.« (Čop, 2007, str. 33)

Oblikovanje naslovnice vključuje dva bistvena elementa, in sicer kako se čim bolj približati vsebini knjige kot tudi kako prepričati ljudi oziroma vplivati na njihovo odločitev za izbiro za nakup ali branje. To je tudi namen oglaševalskih besedil. Včasih so bili za to dovolj le besedni znaki oziroma besedilo, danes pa to vse bolj nadomeščajo ali dopolnjujejo nebesedni znaki.

V svoji diplomski nalogi tudi Špela Kramarič (2009) ugotavlja, da znajo oblikovalci platnic uspešno združiti vsebino knjige in promocijske elemente. Med anketiranimi tristoletimi obiskovalci knjigarne je ugotovila, da ima knjižna platnica določeno vlogo pri izbiri knjige za nakup, torej lahko tudi sklepamo, da jo ima tudi pri izbiri za branje.

Pred nekaj deset leti knjiga ni potrebovala posebno privlačne vizualne oblike, saj ni imela konkurenčnih medijev, kot jih ima danes. Kljub temu pa vemo, da so jo predvsem v njenem začetnem obdobju razvoja (tudi pred iznajdbo tiska) krasili z bogatimi iluminacijami, inicialami, kaligrafijo in jo »oblekli« v umetniško dragocene oblikovane platnice. Začetki grafičnega oblikovanja so zato tesno povezani tudi z razvojem pisave in knjige. Vendar šele z razvojem tiska so se začele oblikovati specifične zakonitosti vizualne komunikacije. Poleg knjige so se začele razvijati tudi druge oblike vizualnega sporočanja, kot so plakat, oglasi itd.

Rezultati raziskave in interpretacija

V raziskavo, ki je potekala aprila 2011, smo zajeli tri oddelke aranžerske (75 dijakov) in tri oddelke gimnazijske (70 dijakov) usmeritve Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana. Tako je skupaj sodelovalo 145 dijakov.

V šolski knjižnici smo naključno izbrali in razstavili deset leposlovnih mladinskih del,³ dijaki pa so morali med razstavljenimi knjigami izbrati tisto, ki jim je najbolj všeč, torej so se morali odločati na podlagi zunanje vizualne podobe knjige. Pogostost izbire posameznih knjig prikazuje tabela 1.

Tabela 1: Odgovori na vprašanje, katera naslovnica med razstavljenimi knjigami je dijakom najbolj všeč.

Naslov knjige	ART Št. odg.	%	GIM Št. odg.	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Klic poslednjega volka	20	26,67	23	32,86	43	29,65
Fantje iz gline	26	34,67	18	25,72	44	30,34
Dragi Zaza	3	4,00	7	10,00	10	6,90
Geniji brez hlač	1	1,33	3	4,28	4	2,76
Leteči mački	1	1,33	1	1,43	2	1,38
Čadavec	3	4,00	1	1,43	4	2,76
Leon: strah moje mladosti	3	4,00	6	8,57	9	6,21
Živeti hočem	6	8,00	2	2,86	8	5,52
Projekt Herkules	9	12,00	4	5,71	13	8,96
Dojenčki iz moke	3	4,00	5	7,14	8	5,52
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

³ Arold, M.: Živeti hočem. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. (Odisej)
 Burgess, M.: Klic poslednjega volka. Ljubljana: Epta, 1999.
 Cherry, Frances. Leon: strah moje mladosti. Dob: Miš, 2003. (Z(o)renja)
 Fine, A.: Dojenčki iz moke. Tržič: Učila, 2000. (Metuljev let)
 Hammerschmitt, M.: Projekt Herkules. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2008. (Najst)
 Kilbourne, C.: Dragi Zaza. Dob: Miš, 2008. (Z(o)renja)
 Moškrič, M.: Čadavec: roman v pismih. Murska Sobota: Franc-Franc, 1998. (Novi obrazi)
 Pregl, S.: Geniji brez hlač. Radovljica: Didakta, 2009.
 Vidmar, J.: Fantje iz gline. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Odisej)
 Zupan, Dim: Leteči mački. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997. (Odisej)

Rezultati ankete so pokazali, da je bila dijakom najbolj všeč knjiga Fantje iz gline. Zanj se je odločilo 44 dijakov (30,34 %). Med njimi je bilo več dijakov aranžerske usmeritve (34,67%) kot gimnazijcev (25,72%). Takoj za njo so dijaki izbrali knjigo Klic poslednjega volka, in sicer jo je izbralo 43 dijakov (29,65 %). Od teh je bilo več gimnazijcev (32,86 %) kot aranžerjev (26,67 %). Na tretje mesto se je uvrstila knjiga Projekt Herkules s 13 odgovori (8,96 %). Sledijo knjige Leon: strah moje mladosti (6,21 %), Živeti hočem in Dojenčki iz moke (obe 5,53 %) ter Geniji brez hlač in Čadavec (obe 2,76 %). Na zadnjem mestu so pristali Leteči mački, za katero sta se odločila le dva dijaka (1,38 %).

Nato so morali dijaki med razstavljenimi knjigami izbrati eno, ki bi jo tudi (pre)brali. Njihove rezultate prikazuje tabela 2. Ne preveč spodbudno je, da je kar pet dijakov aranžerske usmeritve napisalo, da ne bi brali nobene knjige in je zato tudi niso izbrali. S tem so pokazali svoj odnos, ki ga imajo do branja.

Tabela 2: Odgovori na vprašanje, katere med razstavljenimi knjigami bi izbral za branje.

Naslov knjige	ART Št. odg.	%	GIM Št. odg.	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Klic poslednjega volka	12	17,14	13	18,57	25	17,86
Fantje iz gline	26	37,14	21	30,00	47	33,57
Dragi Zaza	2	2,86	3	4,29	5	3,57
Geniji brez hlač	1	1,43	3	4,28	4	2,86
Leteči mački	2	2,86	2	2,86	4	2,86
Čadavec	3	4,28	2	2,86	5	3,57
Leon: strah moje mladosti	7	10,00	5	7,14	12	8,57
Živeti hočem	10	14,29	9	12,86	19	13,57
Projekt Herkules	3	4,29	9	12,86	12	8,57
Dojenčki iz moke	4	5,71	3	4,28	7	5,00
Skupaj	70	100,00	70	100,00	140	100,00

Največ dijakov bi bralo knjigo Fantje iz gline. Tako je odgovorilo 47 dijakov (33,57 %). Naslednja je knjiga Klic poslednjega volka, ki je dobila 25 glasov (17,86 %). Obe knjigi sta enako mesto pri razvrstitvi dosegli tako pri aranžerjih kot pri gimnazijcih. Na tretje mesto se je uvrstila knjiga Živeti hočem (13,57 %), sledita ji Leon in Projekt Herkules (obe 8,57 %) ter Dojenčki iz moke (5 %). Na predzadnje mesto sta se uvrstili knjigi Čadavec in Dragi Zaza (obe 3,57 %) ter na zadnjem mestu sta pristali knjigi Geniji brez hlač in Leteči mački (obe 2,86 %).

Zanimivo je, da sta se obe knjigi, Fantje iz gline in Klic poslednjega volka, pojavili na prvih dveh mestih, in sicer tako pri knjigah, ki so dijakom najbolj všeč, kot tudi pri izberi za branje. Pri podrobnejšem pregledu smo ugotovili, da je kar 70 dijakom, torej polovici, ista knjiga najbolj všeč in jo bi tudi brali. Verjetno lahko sklepamo, da ima zunanja vizualna podoba knjige tudi vpliv na bralca, da jo izbere za branje.

»Grafični oblikovalci želijo doseči čim boljše sožitje med vsebino knjige in njeno likovno podobo. To velja tudi za vsa vizualna sporočila, kjer je v likovno podobo vključena črka.« (Likovna, 2011, str. 98) Čeprav črke in slikovno gradivo (slika, fotografija, risba) na naslovnici knjige tvorijo celoto, smo dijake povprašali, kaj je po njihovem mnenju vplivalo na izbor knjige, ki bi jo brali. Izkazalo se je, da ima pri izberi knjige za branje še vedno prednost naslov knjige. Tako je odgovorilo 76 dijakov (52,41 %). Vendar je tudi slikovna oprema knjige zelo pomembna, saj se je za njen vpliv odločilo le nekoliko manj dijakov, to je 69 (47,59 %). Rezultati so potrdili pomembnost medsebojne povezanost likovne podobe in črk, v našem primeru naslova knjige. Rezultati so prikazani tudi v tabeli 3.

Tabela 3: Odgovori na vprašanje, kaj je vplivalo na izbor knjige za branje.

Vpliv na izbor za branje	ART Št. odg.	%	GIM Št. odg.	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Slikovna podoba knjige	35	46,67	34	48,57	69	47,59
Naslov	40	53,33	36	51,43	76	52,41
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

Zanimalo nas je tudi, kaj dijaki sami menijo o zunanji vizualni podobi knjige oziroma ali je le ta pomembna pri izboru za branje. Iz njihovih odgovorov, ki so prikazani v tabeli 4, smemo sklepati, da je zunanja vizualna podoba knjige vsekakor pomembna pri izboru za branje. Tako je odgovorilo največ dijakov, to je 76 (52,41 %). Samo nekoliko manj, to je 62 (42,76 %) pa jih meni, da je zelo pomembna. Tako je odgovorilo več aranžerjev kot gimnazijcev. To smo lahko pričakovali, saj naj bi bili bolj dovzetni za lepoto. Zelo malo dijakov pa meni, da je zunanja vizualna podoba nepomembna pri izboru knjig za branje. Tako je odgovorilo le 7 dijakov (4,83 %).

Tabela 4: Odgovori na vprašanje, kako je zunanja vizualna podoba knjige pomembna pri izboru knjige za branje.

Pomembnost zvp na branje	ART Št. odg.	%	GIM Št. odg.	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Zelo pomembna	37	49,34	25	35,71	62	42,76
Pomembna	34	45,33	42	60,00	76	52,41
Nepomembna	4	5,33	3	4,29	7	4,83
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

Želeli smo izvedeti tudi, kako dijaki sami izbirajo knjige za branje oziroma kaj najbolj vpliva na njihovo odločitev. Izkazalo se je, da je za branje knjige še vedno odločilna vsebina knjige. Tako je odgovorilo 74 dijakov (51,03 %). To je razumljivo, saj se verjetno ne bi lotili branja knjige, ki nas po vsebini ne zanima, pa čeprav bi imela še lepšo zunanjo podobo. Nato sledi naslov, za kar se je odločilo 41 dijakov (28,27 %), na zadnje mesto pa se je uvrstila slikovna podoba knjige s 30 odgovori (20,70 %). Odgovore prikazuje tudi tabela 5. Iz vsega tega lahko ugotovimo, da še vedno ima vsebina knjige prednost pri izbiri za branje.

Tabela 5: Odgovori na vprašanje, kako dijaki sami izbirajo knjige za branje.

Največji vpliv na izbor za branje	ART Št. odg.	%	GIM Št. odg.	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Slikovna podoba	19	25,33	11	15,71	30	20,70
Naslov	25	33,33	16	22,86	41	28,27
Vsebina	31	41,34	43	61,43	74	51,03
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

Zanimalo nas je, ali so se dijaki že kdaj srečali s problemom, da se zunanja vizualna podoba knjige ni ujemala z vsebino knjige. Največ dijakov, to je 97 (66,90 %) meni, da na tak primer še niso naleteli, medtem ko 48 dijakov (33,10 %) meni, da so se že srečali s takim problemom. Navedli so primere naslednjih knjig: Milijoni (avtor: Frank Cottrell Boyce, Mladinska knjiga), Kralj ropotajočih duhov (avtor: Miha Mazzini, Študentska založba) Sledovi v snegu (avtor Lian Hearn, Mladinska knjiga), Zgodbe svetega pisma (Izbral in uredil: Janko Kos, DZS), Padec (avtor: Anne Provoost, Miš), Debeluška (avtor: Janja Vidmar, Mladinska knjiga). Odgovori so prikazani tudi v tabeli 6.

Tabela 6: Odgovori na vprašanje, ali se je že zgodilo, da se zunanja vizualna podoba ni ujemala z vsebino knjige.

Ujemanje med vsebino in zvp	ART	%	GIM	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Da	26	34,67	22	31,43	48	33,10
Ne	49	65,33	48	68,57	97	66,90
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

V tabeli 7 pa so prikazani odgovori dijakov, ki so že napačno izbrali knjigo za branje, ker so se odločili na podlagi zunanje vizualne podobe. Z napačno izbiro knjige se je srečalo kar 110 anketiranih dijakov (75,86 %), medtem ko 35 dijakov (24,14 %) pa te izkušnje še ni imelo.

Tabela 7: Odgovori na vprašanje, ali so se že kdaj napačno odločili za branje knjige na podlagi zunanje podobe.

Napačna odločitev glede na zvp	ART	%	GIM	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Da	51	68,00	59	84,29	110	75,86
Ne	24	32,00	11	15,71	35	24,14
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

Dijake smo povprašali tudi po njihovem mnenju, in sicer, kaj je najboljša odločitev za izbor knjige za branje. Največ anketiranih dijakov, to je 74 (51,03 %), je odgovorilo, da je to priporočilo prijatelja. Pri tem odgovoru lahko vidimo, da imajo vrstniki res velik vpliv na mladostnike v tem starostnem obdobju. Dobra odločitev, ki vpliva na izbor knjige za branje, je po njihovem mnenju tudi naslov knjige. Tako je odgovorilo 30 (20,69 %) anketiranih. Sledijo tisti dijaki, ki so napisali kaj drugega. Teh je 25 (17,24 %). Največkrat so pripisali, da je za odločitev pomembna vsebina knjige. Šele na predzadnjem mestu se je pojavilo mnenje, da je zunanja vizualna podoba knjige dobra odločitev za izbor za branje. Tako je odgovorilo 14 dijakov (9,66 %). Zanimivo je, da sta le dva dijaka (1,38 %) odgovorila, da je najboljša odločitev priporočilo učitelja. Odgovore prikazuje tudi tabela 8.

Iz vseh analiziranih odgovorov dijakov smemo sklepati, da zunanja vizualna podoba knjige sicer pomembno vpliva na izbor na branje (primerjava odgovorov v tabelah 1, 2 in 3), vendar ko imamo možnost pogleda v vsebino knjige, ta pretehta pred oblikovanjem naslovnice. Vsekakor pa velja, da je ob prosti izbiri v množici knjig, zunanja vizualna podoba knjige tisti prvi element, ki ga opazimo. Od tega prvega vtisa pa je odvisno, ali bomo knjigo prejeli v roke, si ogledali njeno vsebino in jo glede na svoje interese tudi prebrali.

Tabela 8: Odgovori na vprašanje, kaj je najboljša odločitev za izbor knjige za branje.

Najboljša odločitev za izbor	ART	%	GIM	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Zunanja podoba knjige	11	14,67	3	4,28	14	9,66
Naslov knjige	17	22,67	13	18,57	30	20,69
Priporočila prijatelja	37	49,33	37	52,86	74	51,03
Priporočila učitelja	0	0	2	2,86	2	1,38
Drugo	10	13,33	15	21,43	25	17,24
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

Posebno razpoznavnost s svojo zunanjo vizualno podobo izraža knjižna zbirka Klasje. V zadnjem obdobju vsi dijaki najraje posegajo po branju knjig iz te knjižne zbirke, in sicer zaradi obsežne in njim prilagojene spremne besede. V tej zbirki je izšla tudi knjiga Romeo in Julija, ki so jo brali dijaki aranžerske usmeritve. Zato smo vse povprašali, kaj menijo o zunanji vizualni podobi te zbirke. Največ dijakov, to je 93 (64,14 %) meni, da bi bilo bolje, da bi naslovnica knjige izražala vsebino, in le 52 dijakov (37,14%) se strinja, da naslovnica izraža pripadnost zbirki. Odgovori anketiranih so podani v tabeli 9.

Tabela 9: Odgovori na vprašanje, kako bi ocenili knjižno zbirko Klasje.

Zbirka Klasje	ART	%	GIM	%	SKUPAJ Št. odg.	SKUPAJ %
Prav je, da izraža pripadnost zbirki	26	34,67	26	37,14	52	35,86

Bolje bi bilo, da bi izražala vsebino knjige	49	65,33	44	62,86	93	64,14
Skupaj	75	100,00	70	100,00	145	100,00

Verjetno smemo tudi iz teh odgovorov sklepati, da je zunanja vizualna podoba knjige zelo pomembna. Tudi naloga grafičnih oblikovalcev je, da na podlagi priporočenih smernic drugih strokovnjakov, kot so psihologi, ekonomisti, sociologi, pisci kreativnih besedil, oblikujejo naslovnico, tako da povezujejo likovna izražila s sporočilnimi funkcijami, kar je tudi vsebina knjige.

Sklep

V današnjem času smo pod velikim oglaševalskim vplivom. Oglaševalci se na različne načine trudijo, da posamezna dobrina oziroma njena embalaža vzbudi zanimanje kupca oziroma uporabnika. Tako je tudi s knjigo. Njena platnica mora delovati kot embalaža in hkrati kot oglaševalski plakat. Posamezna knjiga mora v množici knjig imeti sposobnost, da pritegne svojega uporabnika oziroma bralca. Zato je tako zelo pomembna njena zunanja vizualna podoba. Vendar že takoj, ko imamo možnost izbire po drugih podatkih, se vloga zunanje podobe manjša. Tako so pokazali tudi rezultati ankete med dijaki. Če so dijakom znani podatki o vsebini knjige, se bodo raje odločali za branje na podlagi tega podatka. Največjo vlogo pri njihovem izboru za branje pa imajo priporočila prijateljev.

Viri

- Čop, M. (2007). *Priložnosti trženja v založništvu s poudarkom na novih medijih – primer Študentske založbe : magistrsko delo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. Pridobljeno 17. 1. 2012 s spletne strani: <http://www.cek.ef.uni-lj.si/magister/cop3317.pdf>.
- Knjižnično informacijsko znanje : Posodobitve v gimnazijski praksi*. (2010). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Kramarič, Š.(2009). *Primerjava knjižnih platnic v Sloveniji in Evropi ter njihov vpliv na prodajo: diplomsko delo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.
- Likovna teroja: učbenik za likovno teorijo v umetniški gimnaziji – likovna smer*. (2011). Ljubljana. Debora.
- Rot Gabrovec, V. (2009). Z Alico v čudežni deželi nebesednega. V *Razmerja med slikovnimi in besednimi sporočili: Zbornik bralnega društva Slovenije*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Str. 25-44.
- Steinbuch, M. (2010). Predgovor. V *Knjižnično informacijsko znanje : posodobitve v gimnazijski praksi*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Tacol, T., Frelih, Č., Muhovič, J.(2005). *Likovno snovanje III : učbenik za izbirni predmet likovno snovanje III za 9. razred devetletne osnovne šole*. Ljubljana: Debora.

> **Natalija Mikuletič**, univerzitetna diplomirana bibliotekarka, je zaposlena kot šolska knjižničarka na Šolskem centru Srečka Kosovega Sežana.
Naslov: Stjenkova ul. 3, 6210 Sežana
Naslov elektronske pošte: natalija.mikuletic@guest.arnes.si